

Szélsziporka

Az ötujjas, ötsoros technika továbbfejlesztéseként mutatjuk be a *szélsziporka* módszerét és grafikai szervezőjét. Rövid, kötött szerkezetű (általában ötsoros), szabadon alkotott verset jelent, amely adott témában kreatív elemként gazdagítja a tanulási tevékenységet. Az eljárás a tanóra bármely mozzanatában alkalmazható, leg hatásosabban azonban a jelentésteremtés és a reflektálás mozzanatában. A tanulónak a megadott sémát kell kiegészítenie a saját gondolata, képzettársítása, véleménye, előfeltevése szerint. Annak függvényében, hogy éppen mikor és milyen kontextusban használjuk, alkothatunk humoros verset is. A módszert kisebb diákok is kedvelik, mert lehetőségük adódik kreativitásuk kibontakoztatására. Kiválóan alkalmazható a nyelvi kreativitás fejlesztésére, történet vázlatának írásakor, találós kérdésként, matematikai problémaként, idegen nyelvű tevékenységeken.

A technika alkalmazásának menete:

1. A szélsziporka ismertetése az írás alapelveinek bemutatásával kezdődik:

Az első sor kötött (*azt álmodtam*). Célja a fantázia és az asszociációk mozgósítása.

A második sor a személyes beleélést segíti, a témát határozza meg: *valaki, valami voltam*.

A történések helyszínét rögzíti a harmadik sor: a *hol?* kérdésre adott válasz.

A negyedik sorba az eseményeket, magát a történetet sűrítethetjük: *mi történt?*

Az ötödik sor a cselekvés módját, illetve a cselekvő állapotát rögzítheti a *hogyan?* kérdésre adott válasszal.

2. A sorokat a kérdések alapján kell összeállítani. A célnak alárendelve, korcsoport-hoz igazítva, nehezítésként elvárás lehet, hogy az alkotók figyeljenek valamilyen szinten a rímekre, ritmusra, szótagszámokra is.

3. A feladatot párban, kisebb csoportban is megoldhatják: közös verset is alkothatnak a téma kapcsán.

4. Megjegyzés: A versek megalkotása után szánjunk időt a bemutatásra és a megbeszélésre (Miért éppen annak a szerplőnek a helyzetébe álmodta magát? Miért éppen azon a helyen történtek a cselekvések? Esetleg értékeljék a társaik által írt szélsziporkákat, válasszák ki a nekik leginkább tetszőt stb.).

Alkalmazási javaslatok:

1. *Magyar nyelv és irodalom*

Azt álmodtam,

(Valaki vagy valami voltam): _____

(Hol?) _____

(Mi történt?) _____

(Hogyan?) _____

2. Román nyelv

Când visam,

(Eram cineva sau ceva): _____

(Unde?) _____

(Ce s-a întâmplat?) _____

(Cum?) _____

3. Angol nyelv:

In my dreams,

(I was who or what?) _____

(What happened?) _____

(How?) _____

Az alábbiakban két megoldást mutatunk be a tanulók munkáiból a *szélsziporka* alkalmazásának eredményeként.

Történelem (Téma: Kolumbusz Kristóf)

Azt álmodtam,

Kolumbusz Kristóf voltam,

Földön, vizen barangoltam,

Bátorság volt elindulni,

Véletlenül új földrészen – Amerikában – kötöttünk ki.

Magyar nyelv és irodalom (Téma: A mese)

Azt álmodtam,

törpe voltam,

erdő mélyén

kóboroltam,

vidáman.